

La Humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2a EPOCA. — Número 112. — 28 de juny del 1949

Fundador: LLUIS COMPANYS

Redaccio
1 Administració:
5, Fbg Poissonnière
Tel. PRO 15-01, poste 14
Paris (IX)

Xecs postal
Paris, C. 646350
Santiagó Vila
5, Fbg Poissonnière
Paris (IX)

La condició inexcusable per a la convivència i el lliure joc de les activitats pròpies dels uns i dels altres, és que a Catalunya hi hagi pràcticament una Esquerra Catalana responsable i sòlida. (Carles Pi i Sunyer)

Preu: 10 francs.

No consolidem allò que volem destruir

per Josep TARRADELLAS

Es curiós de constatar com, massa sovint, la política republicana a l'exili reça en retard. Ja sabem que quan els exilis s'allarguen excessivament com, a algunes vegades, la manca de coratge a voler mirar a fons els nostres encerts i els nostres errors i, una excessiva passió més nodrida per les il·lusions que per la realitat, arriben a produir fets contraris a la nostra voluntat i als nostres ideals.

Aquesta posició de voler anar darrera els fets consumats, de creure en miracles i de confiar en què els altres resolguin els nostres problemes, fa que a més de no avançar en el nostre camí, s'hagi caigut en desviacions, les quals serveixen per a augmentar les campanyes partidistes i per a tenir, alguns, la il·lusió que fan proselitisme. És evident, doncs, que si no acabem amb totes aquestes fracassades concepcions del nostre problema i amb les lluites estèrils que existeixen entre les forces antifranquistes, els nostres adversaris tindran, a la llarga, la satisfacció d'haver superat els èxits que havien previst.

Precisament fou durant el mes passat que gràcies a haver esmortit per uns dies tot allò que els podia separar, que representants de diferents tendències antifranquistes aconseguiren que no triomfessin les adalrades ambicions del dictador espanyol.

Aquest resultat ens fa de fer comprendre a tots que l'ONU, fent fracassar els desigs franquistes, ens demostrava com era present en la consciència del món la causa de la República. Però al mateix temps ens advertia, per la justesa de la seva votació, que era urgent que nosaltres no perdéssim cap esforç ni deixéssim de comprendre el perill que aquesta representava per al futur. És veritat que cap poble d'Europa, a l'excèpció de Grècia, no va donar el seu vot al feixisme espanyol. Però aquesta derrota que esperonà més els delits del General Franco, ens ha d'obligar a una acció intel·ligent que sia digna de tots aquells que volem acabar amb el règim que impera avui al nostre país.

Davant d'aquest fet, que ens va portar una alenada d'optimisme, i de les greus responsabilitats que ell comporta, que fan les Institucions republicanes? Quina hauria d'ésser l'actitud a prendre per tots aquells que portàrem la República i que la defensarem contra el feixisme?

Es que hom creu que amb els resultats darrerament obtinguts ja n'hi ha prou i que podem esperar tranquil·lament fins la propera reunió de l'ONU a actuar? Aquestes inquietuds estan en l'ànim de tots aquells que, tant a l'interior com a l'exili, no han perdut la fe en el nostre esdevenidor. Es per això que estem convençuts que cometièrem un dels errors més greus d'aquests últims anys si ara, en lloc d'actuar tenint en compte el que ha succeït darrerament i els propòsits que estem segurs que té Franco i aquells que l'ajuden, ens dedicàvem a la crítica negativista, a la batalla estèril i a augmentar encara més la confusió pròpia i la dels nostres amics.

Detem en el nostre número anterior que si vollem, encara hi èrem a temps. No solament a no deixar passar Franco, ans encara a menar una acció que faci que aquest senti la seva vida política, cada dia que passa, més i més precària. Però per això cal que actuem eficientment i comprendre l'estat actual del nostre problema: no tal com nosaltres voldríem que fos, sinó tal com és i està plantejat, i que és allò que realment podem fer als nostres antfranquistes.

Fa temps que diem que ja és hora de deixar-nos de posicions i de tòpics que sabem per amargues experiències que no es poden realitzar, malauradament, almenys ara per ara. Al nostre entendre, el que cal fer, el més aviat possible, és que les forces antifranquistes arribin, primer de tot, a tenir-se un respecte i una comprensió recíprocs. Fent-ho així no dubtem que permetriem més endavant, de realitzar una certa unitat d'acció o entesa per a determinades actuacions. El dia que hauríem obtingut aquest primer resultat positiu, hauríem creat un clima de confiança, tant en l'ordre nacional com internacional, que ens donaria una força i una autoritat que ningú no té actualment.

En el nostre problema hi ha una mena d'obsessió a fer fracassar, denigrant-lo o estorbant-lo, tot pensament i tota actuació que no compti amb el beneplacit o amb la simpatia dels qui no comparteixen l'ur pròpia concepció antifranquista.

Tot això és greu i perturbador i caldrà acabar-ho. Car aquest entossament vol dir que no es vol veure que, passi el que passi després de la caiguda del règim, ho vulguem o no, ens agradi o ens desplagi, en el Govern o a l'oposició, es produirà el que ha succeït a tots els pobles que s'alliberen: que hauran d'actuar conjuntament i durant un temps tots aquells que lluitàrem contra el franquisme, a l'interior i a l'exili, i, possiblement, encara ens caldrà el suport, directe o indirecte, de forces que tal vegada en certs moments han estat adverses nostres.

Es per aquest raonament que l'Esquerra, des de ja prop de tres anys, amb una constant insistència, propugna la necessitat de fer tots plegats una sincera i clara fixació del pensament polític de cadascú. Hem perdut oportunitats, hem deixat de copsar situacions que podien ésser d'una gran importància per a la nostra causa. Avui, però, hem de pensar que si no aprofitem, el que ha passat últimament cometièrem, no ja un error, ans bé quelcom que mereixeria més tard el blasme de tots aquells que tenen fe en els nostres ideals.

No podem esperar el mes de setembre o d'octubre en què Franco torni a la seva escosesa. No és possible el quietisme d'alguns i el desfici destructor dels altres. Cal revisar la situació en què ens trobem. Si, com deiem abans, no hi ha manera de fer una obra de conjunt, si més no tinguem la visió generosa i patriòtica de respectar-nos. Si cadascú de nosaltres treballa amb sentit de responsabilitat, estem segurs que dia vindrà que allò que ara sembla impossible serà una realitat.

Justament és per això que nosaltres no ens hem adherit ni ens adherim a cap política que no tingui en compte aquests principis, que no són solament de l'Esquerra, sinó ja tradicionals en la política catalana.

Aniversari Carles Rahola

per Agustí CABRUJA

Més d'una vegada, en el transcurs d'aquests nou anys i escalf d'exili, i en hores de crepuscle i plegària — quan poc a poc va adormint-se el dia, i comença a brillar a l'horitzó

convincent; sempre la mateixa explicació tèrbola, obscura, confusa, com les agulles infectes i eixorquides del nostre riu Onyar.

Es el cas d'aquell episodi dels pescadors del Sena d'aleshores de la Revolució Francesa? Mentre a la Plaça de la Concordia la guillotina va tallant caps entre el soroll dels timbals i els aplaudiments d'una multitud àvida de sang i de venjança, allí a poca distància hi ha una renglera d'homes que, sols i indiferents, s'entretenen pescant en canya...

Un vespre, a Montpeller, anant amunt i avall del Passeig de l'Española — recordo que aquella tarda havia arribat una nola de Catalunya, i entre altres coses de la nostra ciutat ens havia dit que una matada la tomba on jeeien les despulles d'en Carles Rahola havia aparegut sense la seva creu de pedra —, ho diu a Ferran, el seu fill, i avui gendre de Mestre Fabra; «Magradaria poder parlar una estona amb el canonge X; a veure què em diria de la mort del teu pare.»

En Ferran va callar. El seu pensament es va submergir en el silenci més íntim i profund.

(Passa a la segona pàgina.)

el primer estel de la nit —, m'he fet aquesta pregunta, íntima, punyent; i per què els capellans de Girona deixaren afusellar en Carles Rahola? I mai una resposta satisfactoria.

EL FRACAS DEL VIATGE DE FRANCO A BARCELONA

Precedit de l'imprecindible «razia» policíaca que ha privat de llibertat bon nombre d'«elementos peligrosos»; precedit, també, de la no menys imprecindible propaganda d'empastifament de parets, tanques i columnes anunciadores de la ciutat, totes les quals s'han vist materialment cobertes de cartells que ostentaven l'efigie del dictador espanyol, aquest ha arribat a Barcelona, ha vingut per via marítima i desembarcà a la Porta de la Pau.

Ja a terra, es va posar en marxa la caravana falangista i, ben imparcialment i d'una manera ben objectiva, citem a dir que la «manifestació» preparada va ésser la més pobre i migrada de les que, a Barcelona, s'han vist des que el despota espanyol detenta el poder públic, car si no hagués estat per la gent que, obligadament, vingueren de Badalona, Igualada, Olesa de Montserrat, Mataró, Vilassar i moltes altres poblacions de la «provincia», la rebuda feta al «caudillo» hauria hagut de considerar-se com una «manifestació» fracassada, però fracassada estrepitosament. El que va salvar, doncs, l'evidència del fracàs, va ésser, repetim, l'obligada assistència dels elements forans que hem esmentat i que, en nombre relativament considerable, portats en camions requisats per les autoritats de cada localitat — de Badalona, per exemple, en circulaven, fent viatges d'anada i tornada, una vuitantena —, varen fer patent el «perfectament descriptible entusiasme» que imperava entre els congregats en l'espai comprès entre la Porta de la Pau i el Passeig de Colom.

Des d'aquest darrer Passeig a la Catedral, on, sota talem, va entrar el recent arribat per tal de celebrar-hi el consabut «teudem», els manifestants no acabaren «d'enfervoritzar-se» i varen saber dissimular, tots ells, molt bé, el «regocijo» que els havien imposat. Enllestida, seguidament, la cerimònia religiosa, la caravana va seguir, via Laietana amunt, en direcció a la Plaça d'Urquiona, Ronda de Sant Pere, Passeig de Gràcia i Diagonal, fins el Palau de Pedralbes, en mig d'una gran fredor, a to amb la fredor d'un aïret hivernal que va haver d'ésser aguantat i sofert per una munió d'infants de varis col·legis i de la Casa de Caritat i altres Asils que, sense cap mena de consideració ni cap engruna de compassió, varen ésser portats a tot el llarg del Passeig de Gràcia, per tal d'estar-hi presents, des de les cinc de la tarda fins a les onze de la nit. I a fe que feia pena veure els rostres d'aquells desventurats infants, asseguts a la voravia del vell Passeig ciutadà, amb un tros de bandera de paper a les mans. Les carones d'aquella matada, amoratades pel fred i esgroguïdes per l'anèmia i el desnudament, contrastaven amb els miraments, bons tractes i atencions que s'han tingut i segueixen tenint-se amb els infants estrangers, fills de nazi-feixistes notables, representants arribats, a sa de hombo i fabels, a la nostra ciutat i a altres poblacions espanyoles.

La moixinganga, doncs, aquesta vegada, no els ha sortit tan rodona com els propulsores i organitzadors esperaven i volien. La circumstància de no haver fet les masses i els obrers de la ciutat, acte de presència a les vies urbanes, per on havia de passar el seguici, ha restat — i de molt — importància numèrica a la desfilla. Insistim a dir que a les poblacions foranes s'havia organitzat la coacció i l'obligatorietat d'assistir a l'arribada franquista.

De Policia, de vigilants i de «serenos», se'n veien de tots colors. També es veien soldats de totes les armes i cossos, però el que no es veia enlloc eren tramvies que circulessin amb normalitat, puix que, tres o quatre hores abans d'arribar el «generalísimo» el transit rodant, tramvies o autobusos, pel cas és igual, va ésser paralitzat totalment. Els metros, admetien passatgers que eren transportats, únicament, a les estacions terminals. Totes

les bocanes d'accés als subterranis barcelonins, estaven completament tancades i barrades.

Un altre detall del fracàs de la rebuda feta al «generalísimo», ens la dona el desinterés que han sentit per aquest acte els estandants del nostre barris aristocràtics o, simplement, benestants. Es veieren molt poques banderes als balcons i, més concretament, al Passeig de Gràcia, a l'hora de passar-hi la comitiva franco-falangista, puix que, a tres quarts d'onze de la nit hi havia escassament oberts, amb gent que presenciés el pas de la caravana de Franco, un tres per cent de balcons i finestres. Els possibles espectadors o contempladors d'aquella desfilla, s'havien inhibit, olímpicament, d'aquella farsa i d'aquella ficció!

En aquest viatge, tot resulta clandestí. No se sap què s'ha de fer ni cap no es va. Es varia el programa en plena ruta i deixen, per tant, de celebrar-se actes que s'havien anunciat. Hi ha tres programes confeccionats i a darrera hora decideixen què és el que ha de fer-se. Es té temor, por, del que pugui succeir.

El Dictador no es mogué de Pedralbes els tres primers dies de la seva arribada a Barcelona. Després començà a deixar-se veure per aquells llocs prèviament vigilats, després d'exagerades precaucions que mantenien les forces hores i hores pels carrers de la ciutat.

Es just parlar de fracàs, car és el més gran de tots els viatges realitzats fins ara. S'ha fet ben vistosa la desafecció general envers Franco. Les «concentracions» preparades han constituït un sorollós fracàs. La dels «aprendices», de 14 a 21 anys, celebrada a l'antiga Universitat Industrial i a la qual únicament assistiren uns 800 acomiatsos pels representants de l'Empresa, donà lloc a escenes pintoresques. Es veien nois escalar la paret i saltaven al carrer Viladomat per fugir. Pràcticament engabats, els «aprendices» recorrien a aquest excitem, procediment que a alguns els costà molt car perquè en descobrir la policia el sistema d'evasió es dedicà a pescar-los i els feia tornar enrera a cops de peus i de porra.

A la «concentració» de juvenets celebrada al Guinardó, hi assistiren 3 mil dels 20 mil invitats.

Al Saló de Cent de l'Ajuntament s'hi va celebrar un sopar de gala que contrastà tràgicament amb la misèrrima situació en què viuen la majoria de ciutadans. Es pretenia atreure la gent per mitjà d'una gran festa popular a la Plaça de Sant Jaume, però el «Caudillo» no més pogué rebre uns freds aplaudiments, en sortir al balcó, per part de l'escassa concurrència. Cridat imperativament l'Orfeó Català per amenitzar la «fiesta» la notícia fou rebuda amb cara de prunes agres pels orfeonistes i hantants-se sentiren, de sobte, constipats. En lloc de començar amb l'habitual «Cant de la Senyera», es féu amb la «Cançó del lladre» de Sancho Marraco, una peça de molta circumstància.

Mentrestant, la fe d'augusta família, l'esposa i la filla, anaven d'una botiga a una altra comprant a tot arreu. Es «un ir de compras», però, molt xocant i sobretot barat. Un cop triat l'«aljijo» demanaven el cost i en saber-lo deien amb un somriure als llavis: «Manden la factura a Pedralbes». La replica del botiguer sempre era la mateixa: «Nada, es un obsequio de la casa». I així van emplenats els armaris de la secció femenina de la llar «caudillesca».

Acabem repetint que el darrer viatge de Franco ha estat el més fred i el més pobre de tots. Els diaris poden anar escrivint el que vulguin, la veritat és que ha constituït un enorme fracàs.

FERRAN DE SANTIS.
Barcelona, juny, 1949.

La Dictadura

per Francesc PAMIES

Ha quedat enrera l'abril, i, amb ell, la pedra blanca amb què cada any celebrem el record d'aquella gloriosa diada que fou plena d'esperances, gràvida d'il·lusions i de propòsits encoratjadors. Els d'abril d'ara els veiem plens de dol, de plors i de ruïnes. Però no ens limitem a consignar aquest emocional i dissortat contrast com a fórmula commemorativa i acarem-nos als problemes i judicis amb tota l'objectivitat patriòtica de que siguem capaços.

Així com en altres abrils hem tingut el coratge d'afirmar que la República Espanyola, en ideal gloriosa, en honestat diàfana, la vàrem anar perdent per moltes faltes i errors, hem de confessar, ara, que el règim franquista l'hem anat allargassant nosaltres mateixos, amb una política de diversió, de manca de sentit pràctic i de visió d'altura, amb absència completa d'uns propòsits eficaços.

El 14 d'abril del 31 fou una diada de magnífica tensió cívica, de patriotisme líric indiscutible. Però, ben aviat, la mateixa gent que havia fet possible el miracle, semblava cansada de l'esforç gegantí de la diada. La tensió no es mantenia i l'home hispànic que havia volgut un canvi, esperava que el miracle continués i que per obra de màgia, de la nit al dia, tot aparegués pla i bonic com en un conte de fades. Mentrestant, ell continuava isolat, violent o irascible, en les passions personals satisfetes, ablic davant la revolució que es pretenia acomplir. L'home hispànic volia reformes, però ell continuava essent el mateix que havia estat sempre. La tensió s'escorria en impaciències incontrolades, en daltabaixos d'humor, en rebel·lies. La tensió cívica, l'emoció patriòtica, no era la mateixa, ja l'any 33, que dos anys enrera. Els conservadors tremolaven, els revolucionaris dalien... no obstant, mai cap règim no sabé ésser tan revolucionari (Estatut de Catalunya, Escoles, Reforma Agrària, Llei de la terra) i tan moderat a la vegada. Els governants cometeren errors de visió, no saberen guardar la unitat de les forces republicanes, però a dir veritat, l'ambient del carrer no els ajudava gens ni mica. La secularització de l'Estat havia de conduir a la pau religiosa i es cremaven convents i un dia es demanava el cap de Sanjurjo i l'endemà l'indult. Els escèptics dubtaven de les possibilitats democràtiques d'Espanya. El camí de la dictadura anava obrint-se pas.

El dictador és un home carregat d'ambicions, d'orgull, cregut que té una missió a complir dictada per la Providència mateixa. Sobre pas, quan la tensió social és nul·la o va dil·lirida falsament. Quan comença a creure que no s'està governant. Quan

un poble es troba orfe. Quan els dirigents d'una democràcia són persones que hom pot tutelar i amb qui tothom pot encantar-se. Quan la democràcia no ha sabut crear una jerarquia de valors. Quan un règim és inestable o corromput. Quan les sirenes de l'apocalipsis anuncien per a ben aviat el seu mestratge sobre ànimes, cossos i béns.

La tensió inexistència o mal canalitzada la concentra l'aventurer en les seves mans, en una acció de pretès redreçament, una revolució, una guerra, una repressió, al so de trompetes que semblen flamants i que són tan velles com la tirania. Aleshores, la dictadura té uns anys de vida. Després, el temps passa, el massacre dels innocents no pot ésser eternal i cansa els mateixos assessors, les reformes tan cridades als quatre vents cobriren una desmoralització pitjor que la de l'antic règim per manca de control de les Institucions noves, els problemes de Govern no són ja els mateixos dels del dia de l'adveniment de la dictadura. Cal emmollar-se, fer-se elàstic. El dictador bé prou que ho voldria. Però és esclau d'un passat immediat, dels seus crims, sap que tot canvi per petit que sigui ha de conduir a la revisió de la seva època de Govern. I el poble, els seus mateixos comencen a odiar-lo. Es cruen que tots els mals vénen d'aquella persona que ha tingut tots els honors. L'aventurer es recorda dels temps de la conspiració, vol tractar de produir altra volta la tensió en els seus, a vegades es fa atemptar el mateix, creient una reacció de les anomenades classes ben estants. Però ja tothom està cansat i l'atemptat és una arma de dos fils que dona impuls, ben sovint, a infinites passionalistes fins aleshores amagats.

Per nosaltres, la dictadura espanyola està arribant ja a aquesta última fase. De no ésser per les circumstàncies internacionals i pels errors de tàctica de l'exili, potser el col·lapse s'hauria ja produït. Afegim al quadre pintat, la crisi econòmica terrible i l'isolament internacional.

Mes l'angoixa que apuntàvem al començament d'aquest article, ens ve d'un fet: la dictadura espanyola cau sense que ningú no l'hagi fet caure. El poble està contra el règim però se sent, per l'instint, incapaç d'una acció subversiva; i les classes adinerades no volen sindicats verticals, ni l'isolament econòmic, però tenen por de perdre cinc cèntims en un canvi polític, quan ara van perdent, poc a poc, tota la seva fortuna; l'exili, des dels «Grandes de España» fins a Don Alvaro de Albornoz, confien en els seus cànctims romàntics a l'entorn de «las legitimidades». El règim de Franco, cau rà pel seu propi pes.

De la impressió que donarem els oponents al règim que podem parlar i escriure en llibertat, pot dependre l'escursament de tantes sofrances. Hem, doncs, d'aprofitar aquesta llibertat per fer el crit d'alerta. A l'enferocament de Franco sorgirà un període de tensió col·lectiva. Que no la malaguanyem com ara fa anys. En honestetat, en ambició d'ideals, en noblesa de propòsits, ha d'ésser tan lluminosa com la del 14 d'abril. En constància, en ponderació, en civisme perseverant, hem de fer la revolució que no s'ha fet mai a Espanya; hem de canviar l'home hispànic. A Catalunya, el mal no és, potser, tan profund. Per això hem d'ésser els catalans capdevaners en la tasca. La nova República ha d'ésser avançada i assenyada, audaç i tolerant. Parangonem Castelar i diguem: la República ha d'ésser com el sol, per a tots els ciutadans.

(Passa a la segona pàgina.)

Catalunya autònoma La nostra obra sanitària

L'article 12 de l'Estatut de Catalunya diu, entre altres coses: «Correspon a la Generalitat de Catalunya la legislació exclusiva i l'execució directa de les funcions següents: d) La Sanitat interior.

Molt resumida, aqueixa obra fou com segueix: Organització de la lluita contra la mortalitat infantil, mitjançant la creació a Barcelona i en algunes ciutats industrials, de cases-bressol on es guardaven les criatures mentre les mares treballaven a les fàbriques. A la vegada, eren escoles de maternologia.

Lluita contra les malalties venèries, per a la qual es fundaren 17 Dispensaris escampats per Catalunya; i habilitació, a Barcelona, d'un Hospital antivenèric amb 50 llits on eren isolades les dones contagioses. En conjunt, es feien més de 2.000 serveis setmanals.

La lluita antituberculosa es reduí, pràcticament, a l'obra dels dispensaris, car, vergonya ja dir-ho, Catalunya no tenia cap sanatori públic antituberculós. Les quatre Diputacions catalanes, en les quals dominaren sempre els regionalistes i els monàrquics, no trobaren oportunitat per a fer res en aqueix sentit. L'Esquerra, d'haver durat, hauria fet aviat els tres primers sanatoris projectats. Entretant, convertí el modest Dispensari instal·lat en una planta baixa del carrer d'Estença en el sumptuós Dispensari Central situat vora el teatre Goya, edifici nou de quatre plantes que entre altres coses dignes de menció, tenia un riquíssim arxiu de milers de radiografies que constituïen un material d'estudi de valor inapreciable. A més, un servei ambulat de laboratori i raigs X havia fet

ja dues excursions pel territori català. En aquell temps, un servei diagnòstic com aquell no el tenien, a Europa, més que Suïssa i la U. R. S. S. Quan en 1939 sortírem de Catalunya es deixà gairebé acabat el sanatori antileprosi Hansen, instal·lat

pel Dr. HUMBERT TORRES

cava el mar, a Horta. Tenia vora 100 llits, podent contenir, doncs, tots els leprosos que hi ha a Catalunya. Les obres es portaren a cap d'acord i amb la cooperació econòmica de l'Hospital de Sant Pau.

L'utillatge d'assistència psiquiàtrica es veí enriquit amb la construcció de nous pavellons totalitzant 300 llits.

Es creà a Barcelona un Dispensari model per a malalts del cor i dels vasos.

Finalment, es construí, al Saló de Sant Joan, un bell edifici de nova planta per a la Conselleria de Sanitat on es centralitzaven els serveis administratius. Hi havia un espaiós saló d'actes per a conferències, cursos, exposicions, etc.

Això en quant a l'obra realitzada. Sobre la projectada, ens reduïrem a dir quatre paraules sobre les tres coses més importants: els nuclis sanitaris, la fitxa sanitària i la lluita contra la prostitució.

Els nuclis sanitaris eren una creació de la llei de Bases sanitàries aprovada pel Parlament de Catalunya i obeïen a les consideracions següents: Es pot dir que, pràcticament, les úniques malalties evitables essent les infeccioses i parasitàries, les pròpies de la primera infància i les degudes a una deficient policia sanitària en mercats i esmorçadors, tota activitat sanitària als pobles s'ha d'enfocar en aqueix sentit.

Per a lluitar contra aqueixos flagells i perills, els ciutadans residents en poblacions de certa importància han ben armats, disposen de ser-

veis públics i privats de caràcter sanitari. Però la immensa massa que resideix en poblets i caserius, i com defensar-se davant les possibilitats de propagació d'una tuberculosi, d'una diftèria o d'una contaminació de les aigües de consum públic pel bacil tífic? Fins ara, de cap manera, però a veure que nova situació obria la creació de nou Nuclis sanitaris, situats estratègicament en les zones de població sanitàriament més inermes, i cada un d'ells tenia una demarcació de territori al seu càrrec. En cas de necessitat, amb un cop de telèfon al Nucli corresponent, cada poble sabia que a les dues o tres

(Passa a la segona pàgina.)

A Mrs. Roosevelt

Senyora Vidua de F. D. Roosevelt. Honorable senyora: Sabem com heu lluitat perquè en el darrer període de sessions de l'ONU no s'afèssin les mesures d'aïllament que, si bé són petitíssimes per la repugnància que inspira a les persones decentes la baixesa moral i criminalitat de Franco, almenys proclamen el règim falangista com a indesitjable.

El senyor F. D. Roosevelt, exemple insuperable d'home bo i intel·ligent i noble, el dia 10 de març del 1945 escrivia a Mr. Aronson, que en aquella data era ambaixador dels EE. UU. a Madrid:

«Havent estat ajudat per la Itàlia feixista i per l'Alemanya nazi per a instaurar-se al poder, i havent-se modelat d'acord amb el totalitarisme, l'actual règim d'Espanya motiva una natural desconfiança en molts ciutadans americans i no troben el mitjà de justificar la continuació de relacions amb aquest règim. Ben certament que no oblidarem la posició de l'Espanya oficial al costat dels nostres enemics de l'Eix, als quals

va ajudar, quan l'aspecte de la guerra ens era desfavorable. El fet que el nostre Govern mantingué relacions formals amb l'actual règim espanyol, no deu ésser interpretat per ningú en el sentit que representi l'aprovació d'aquell règim, ni la del seu partit únic, la Falange, que ha estat obertament contrària als Estats Units i ha intentat propagar les seves idees de partit feixista per l'hemisferi occidental. Conjuntament amb la nostra victòria sobre Alemanya, vindrà l'extermini de les ideologies nazis i similars.

No veig que hi pugui haver lloc en la comunitat de Nacions per als Governaments fonamentats en els principis feixistes.»

Senyora: Honoreu la memòria del vostre espòs en la forma més bella: en vos continuar vivint el seu fervor d'humanitat, d'honestetat i de justícia.

Reben, ben gentil i ben sincer, el nostre homenatge d'admiraçió i d'afecte.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Méxic.